

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MELCHIORJA WATHELETA,
predstavljeni 15. januarja 2014¹

Združeni zadevi C-533/12 P in C-536/12 P

**Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA in
Francoska republika
proti**

Corsica Ferries France SAS

„Pritožba — Pomoč za prestrukturiranje — Preizkus zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu — Polje proste presoje Komisije — Obseg sodnega nadzora Splošnega sodišča — Ugled države — Zahteva po sektorski in geografski analizi — Zadosti ustaljena praksa — Izplačilo dodatnih odpravnin“

1. Predmet obravnavane zadeve sta pritožbi, ki sta ju Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA (v nadaljevanju: SNCM) in Francoska republika vložili zoper sodbo Splošnega sodišča Evropske unije v zadevi Corsica Ferries France proti Komisiji (v nadaljevanju: izpodbijana sodba)² v delu, v katerem je to razglasilo ničnost člena 1, drugi in tretji odstavek, Odločbe Komisije 2009/611/EU z dne 8. julija 2008 o ukrepih C 58/02 (ex N 118/02), ki jih je Francija izvedla v korist SNCM (v nadaljevanju: sporna odločba)³.

2. Zadevi C-533/12 P in C-536/12 P sta bili združeni s sklepom predsednika Sodišča z dne 24. januarja 2013.

I – Dejansko stanje

3. SNCM je pomorska družba, ki zagotavlja redne povezave iz celinske Francije (Marseille, Toulon in Nica) na Korziko, v severno Afriko (Alžirija in Tunizija) in na Sardinijo.

4. Družba SNCM je bila leta 2002 v 20-odstotni lasti družbe Société nationale des chemins de fer in v 80-odstotni lasti družbe Compagnie générale maritime et financière (v nadaljevanju: CGMF), ki sta bili v stoddotni lasti francoske države. Po odprtju njenega kapitala leta 2006 sta dva kupca, družbi Butler Capital Partners (v nadaljevanju: BCP) in Veolia Transport (v nadaljevanju: VT), prevzela nadzor nad 38 % oziroma 28 % kapitala, medtem ko je družba CGMF ostala prisotna s 25 %, 9 % kapitala pa je ostalo v lasti zaposlenih. Družba BCP je nato svoje deleže prodala družbi VT.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — Sodba z dne 11. septembra 2012 (T-565/08).

3 — UL 2009, L 225, str. 180.

5. Corsica Ferries France SAS (v nadaljevanju: Corsica Ferries) je pomorska družba, ki ponuja redne pomorske povezave iz celinske Francije (Marseille, Toulon in Nica) in Italije na Korziko. Je ena izmed pomembnih konkurentk družbe SNCM. Družba Corsica Ferries je bila ob sprejetju sporne odločbe prevladujoča akterka pri pomorskih povezavah med celino in Korziko, njen tržni delež pa se je nenehno povečeval.⁴

6. Francoska republika je z dopisom z dne 18. februarja 2002 Komisiji priglasila načrtovano pomoč za prestrukturiranje v korist družbe SNCM v višini 76 milijonov EUR (v nadaljevanju: načrt iz leta 2002).

7. Komisija je s Sklepom 2004/166/ES z dne 9. julija 2003 o pomoči za prestrukturiranje, ki jo je Francija načrtovala izvršiti v korist družbe Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (v nadaljevanju: Sklep iz leta 2003)⁵, pogojno odobrila dva dela pomoči za prestrukturiranje, ki sta bila družbi SNCM izplačana v skupnem znesku 76 milijonov EUR, in sicer en del v višini 66 milijonov EUR za takojšnje plačilo in drugi del v najvišjem znesku 10 milijonov EUR, ki je bil odvisen od rezultata čistih prihodkov v zvezi s prodajo zlasti plovil družbe SNCM. Edina sestavina načrta iz leta 2002, ki je sporna, je preostanek za prestrukturiranje v končnem znesku 15,81 milijona EUR.⁶

8. Komisija je z Odločbo 2005/36/ES z dne 8. septembra 2004 o spremembi Sklepa iz leta 2003⁷ spremenila enega od pogojev, določenih v členu 2 Sklepa iz leta 2003. Te spremembe nikakor ne vplivajo na obravnavani pritožbi.

9. Družba Corsica Ferries je 13. oktobra 2003 pri Splošnem sodišču vložila ničnostno tožbo zoper Sklep iz leta 2003.

10. Komisija je z Odločbo z dne 16. marca 2005 na podlagi Sklepa iz leta 2003 odobrila delno izplačilo drugega dela pomoči za prestrukturiranje, navedenega v točki 7 teh sklepnih predlogov, v znesku 3.327.400 EUR.

11. Splošno sodišče je s sodbo z dne 15. junija 2005⁸ Sklep iz leta 2003 razglasilo za ničn zaradi napačne presoje omejenosti pomoči na najnižjo vsoto, ki jo gre v glavnem pripisati napakam v izračunu neto dohodka od odprodaj, in pri tem zavrnilo vse preostale predloge, ki so se nanašali na neobstoj obrazložitve in na kršitev člena 87(3)(c) ES (postal člen 107(3)(c) PDEU)⁹ ter Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah¹⁰.

12. Francoski organi so z dopisom z dne 7. aprila 2006 Komisijo pozvali, naj presodi, da se dela pomoči za prestrukturiranje, odobrenega v okviru načrta za leto 2002 v znesku 53,48 milijona EUR, ker ima naravo nadomestila za opravljanje javne službe, ne sme opredeliti kot „ukrep, sprejet na podlagi načrta za prestrukturiranje, temveč kot ukrep, ki v smislu sodbe z dne 24. julija 2003 v zadevi Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Recueil, str. I-7747) ne pomeni pomoči, ali kot samostojen in neodvisen ukrep načrta prestrukturiranja na podlagi člena 86(2) ES“¹¹.

4 — Glej točko 40 obrazložitve sporne odločbe.

5 — UL 2004, L 61, str. 13.

6 — Ta znesek je razlika med neto potrebo po likvidnih sredstvih družbe SNCM, to je 19,75 milijona EUR, in čistim prihodkom od prodaje sredstev iz Sklepa iz leta 2003, to je 3,94 milijona EUR, ki ustrezajo prodaji ladje in deležev v treh družbah. Glej opombo št. 201 sporne odločbe.

7 — UL 2005, L 19, str. 70.

8 — Sodba z dne 15. junija 2005 v zadevi Corsica Ferries France proti Komisiji (T-349/03, ZOdl., str. II-2197).

9 — V nadaljevanju teh sklepnih predlogov se bom skliceval na člene Pogodbe ES, ki so veljali v času sprejetja sporne odločbe.

10 — UL 1999, C 288, str. 2.

11 — Glej točko 17 obrazložitve sporne odločbe.

13. Komisiji je bil 21. aprila 2006 na podlagi člena 4 Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij¹² priglašen načrt koncentracije, in sicer pridobitev skupnega nadzora družb BCP in VT nad družbo SNCM. Komisija je 29. maja 2006 to koncentracijo odobrila na podlagi člena 6(1)(b) navedene uredbe.

14. Družbe BCP, VT in CGMF so 16. maja 2006 podpisale memorandum o soglasju, v skladu s katerim se 75 % kapitala družbe SNCM proda zasebnim kupcem. Ta memorandum vsebuje tri državne ukrepe, ki so bili v jedru postopka pred Splošnim sodiščem in so predmet razprave v tem postopku:

- odprodaja družbe SNCM po negativni ceni 158 milijonov EUR (kapitalski vložek 142,5 milijona EUR in prevzem stroškov zdravstvenega zavarovanja v znesku 15,5 milijona EUR);
- predplačilo na tekoči račun, ki ga opravi CGMF, v znesku 38,5 milijona EUR v korist odpuščenega osebja družbe SNCM, in
- povečanje kapitala za 8,75 milijona EUR, ki ga je vpisala CGMF, skupaj in sočasno z vložkom 26,25 milijona EUR družb VT in BCP.

15. Komisija se je, potem ko so francoski organi 13. septembra 2006 predložili informacije v zvezi s finančnimi transakcijami, ki so nastale ob prenosu družbe SNCM v zasebni sektor, odločila, da bo začela postopek iz člena 88(2) ES in v okviru tega preučila nove ukrepe, izvedene v korist družbe SNCM, z vključitvijo načrta iz leta 2002.¹³

16. Komisija je v sporni odločbi menila, da kapitalski vložek 53,48 milijona EUR, ki je bil v načrtu iz leta 2002 predviden kot nadomestilo za opravljanje javne službe, pomeni nezakonito državno pomoč v smislu člena 88(3) ES, vendar je na podlagi členov 86(2) ES in 87(3)(c) ES združljiv s skupnim trgov, in da ukrepi iz načrta privatizacije iz leta 2006 ne pomenijo državnih pomoči v smislu člena 87(1) ES.

II – Tožba pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

17. Družba Corsica Ferries je s tožbo pred Splošnim sodiščem predlagala razglasitev ničnosti sporne odločbe.

18. Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo njeni tožbi deloma ugodilo. V zvezi s tremi ukrepi, ki spremljajo memorandum o soglasju z dne 16. maja 2006, in preostankom za prestrukturiranje, vsebovanim v načrtu iz leta 2002, je razsodilo, da:

- je Komisija napačno uporabila pravo in storila očitno napako pri presoji, ker je menila, da odobritev prodaje družbe SNCM po negativni ceni 158 milijonov EUR ne pomeni pomoči v smislu člena 87(1) ES;
- je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker je menila, da kapitalski vložek družbe CGMF v višini 8,75 milijona EUR ni pomoč v smislu člena 87(1) ES;
- je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker je menila, da predplačilo družbe CGMF družbi SNCM v višini 38,5 milijona EUR ni pomoč v smislu člena 87(1) ES;

12 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 3, str. 40.

13 — UL 2006, C 303, str. 53.

— Komisija ni ustrezno podkrepila analize v zvezi s preostankom za prestrukturiranje v višini 15,81 milijona EUR in je zato storila očitno napako pri presoji, ko je ta preostanek odobrila na podlagi člena 87(1) ES.

19. Splošno sodišče je na podlagi teh ugotovitev člen 1, drugi in tretji odstavek, sporne odločbe razglasilo za ničen.

III – Postopek pred Sodiščem

20. Družba SNCM je s pritožbo, ki jo je pri Sodišču vložila 22. novembra 2012, predlagala delno razveljavitev izpodbijane sodbe. Francoska republika je s pritožbo, ki jo je pri Sodišču vložila 26. novembra 2012, predlagala razveljavitev izpodbijane sodbe. Družba Corsica Ferries je 28. februarja 2013 vložila odgovor na pritožbi. Obravnava je bila 6. novembra 2013, na njej pa so družba SNCM, Francoska republika in družba Corsica Ferries podale ustna stališča.

21. Opozoriti je treba, da Komisija, katere odločbo je Splošno sodišče razglasilo za deloma nično, ni izpodbijala sodbe Splošnega sodišča, in sicer niti z vložitvijo pritožbe, niti s podporo družbi SNCM in Francoski republiki, niti z udeležbo na obravnavi pred Sodiščem.

IV – Pritožba

22. Družba SNCM in Francoska republika navajata štiri pritožbene razloge, ki se nanašajo na vsakega izmed štirih ukrepov, navedenih v točki 18 teh sklepnih predlogov.

A – Prvi pritožbeni razlog: prodaja družbe SNCM po negativni ceni

1. Sporna odločba

23. Komisija je v uvodnih izjavah od 259 do 348 sporne odločbe menila, da je treba za ugotovitev, ali je privatizacija družbe SNCM za negativno prodajno ceno 158 milijonov EUR vsebovala elemente državne pomoči, torej presojati, ali bi bil v podobnih okoliščinah zasebni vlagatelj pri prodaji družbe SNCM pripravljen vložiti tako velik kapital ali pa bi se, nasprotno, odločil za njeno likvidacijo.

24. Komisija je navedla, da danes velike skupine podjetij, ki zaprejo obrate ali likvidirajo hčerinske družbe, ne morejo prezreti socialnih posledic takih zaprtij ali likvidacij. Dodala je še, da najpogosteje izvajajo socialne načrte, ki lahko vključujejo odpravnine, ki presegajo to, kar je določeno z zakonodajo in kolektivnimi pogodbami.

25. Komisija je tako menila, da bi bili v primeru likvidacije družbe SNCM taki ukrepi izvedeni poleg zakonskih obveznosti, da ne bi očrnili ugleda holdinga in njegovega končnega delničarja, to je francoske države.

26. Komisija je nato preučila, ali stroški odpravnin, ki presegajo to, kar je določeno z zakonodajo in kolektivnimi pogodbami, niso višji od negativne prodajne cene, in ugotovila, da ni tako. Na podlagi tega se je strinjala, da odločitev za prodajo družbe SNCM po negativni ceni 158 milijonov EUR ne pomeni državne pomoči, ker je v skladu z odločitvijo, ki bi jo sprejela zasebna skupina v tržnem gospodarstvu ob upoštevanju socialnih stroškov, ki bi jih vključevala likvidacija podjetja.

2. Izpodbijana sodba

27. Splošno sodišče se je med preizkusom uporabe merila zasebnega vlagatelja strinjalo, da je treba pri opredelitvi ravnanja preudarnega zasebnega vlagatelja upoštevati tudi njegove odgovornosti v socialnem tržnem gospodarstvu do vseh vpletenih v podjetju ter razvoj socialnega, gospodarskega in okoljskega okvira, v katerem posluje njegovo podjetje.¹⁴

28. Splošno sodišče se je v skladu s tem strinjalo, da lahko izplačilo dodatnih odpravnin s strani zasebnega vlagatelja pomeni legitimno in primerno prakso, s ciljem spodbujanja mirnega socialnega dialoga in ohranitve ugleda družbe ali skupine družb.¹⁵ Vendar je treba po njegovem mnenju, če ni nobene – niti dolgoročne – gospodarske racionalnosti, upoštevanje stroškov, ki presegajo stroge zakonske in pogodbene obveznosti, šteti za državno pomoč.¹⁶

29. Splošno sodišče je v zvezi s tem Komisiji očitalo, da ni opredelila gospodarskih dejavnosti francoske države, glede katerih bi morebiti obstajala potreba po varstvu ugleda in glede katerih bi bilo treba v obravnavani zadevi presojati gospodarsko racionalnost odprodaje po negativni ceni.¹⁷

30. Splošno sodišče je menilo, da brez take opredelitve ne more opraviti nadzora nad dolgoročno gospodarsko racionalnostjo negativne prodajne cene družbe SNCM, ki jo je francoska država prodala, da bi se v primeru likvidacije izognila izplačilu dodatnih odpravnin. Na podlagi tega je torej sklepalo, da je Komisija napačno uporabila pravo.¹⁸

31. Splošno sodišče je še menilo, da Komisija ni predložila dovolj objektivnih in preverljivih elementov, ki bi dokazovali, da je izplačilo dodatnih odpravnin ustaljena praksa med zasebnimi podjetji, in da ni navedla dokazov, ki bi lahko potrdili obstoj upravičene verjetnosti nastanka socialnih stroškov, ki bi upravičeval izplačilo takih odpravnin.¹⁹

32. Preden je Splošno sodišče ugodilo tožbenemu razlogu družbe Corsica Ferries, ki se je nanašal na to, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ker je ugotovila, da odobritev prodaje družbe SNCM po negativni ceni ne pomeni državne pomoči²⁰, je ugotovilo, da „Komisija torej ni predložila elementa, s katerim bi lahko pravno zadostno dokazala, kako bi bila v obravnavanem primeru vključitev znatnih stroškov dodatnih odpravnin – ki lahko poleg tega dosežejo desetkratni znesek samih zakonskih in pogodbenih obveznosti, kot je to razvidno iz točke 277 obrazložitve izpodbijane odločbe – obrazložena z razumno verjetnostjo, da bo francoska država iz tega prejela posredno materialno korist, pa četudi dolgoročno. Čeprav je v primeru likvidacije družbe SNCM nemogoče odpraviti tveganje za nekatere socialne posledice v preostalih javnih podjetjih brez izplačila dodatnih odpravnin, pa Komisija razsežnosti zadevnih posrednih socialnih stroškov in verjetnosti za njihov nastanek ni nikjer analizirala, niti v pisnih odgovorih Splošnemu sodišču. Zato je treba šteti, da dolgoročna gospodarska racionalnost ravnanja francoske države ni bila pravno zadostno dokazana“.²¹

14 — Glej točko 82 izpodbijane sodbe.

15 — Prav tam (točka 83).

16 — Prav tam (točka 84).

17 — Prav tam (točke od 90 do 93).

18 — Prav tam (točki 93 in 94).

19 — Prav tam (točke od 95 do 108).

20 — Prav tam (točka 109).

21 — Prav tam (točka 108).

3. Analiza

a) Prvi del prvega pritožbenega razloga družbe SNCM

33. Družba SNCM Splošnemu sodišču očita, da ni upoštevalo polja proste presoje, ki ga ima Komisija pri presoji merila zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu.

34. Splošno sodišče je v točkah 86 in 87 izpodbijane sodbe opozorilo, da mora Komisija pri preizkusu zasebnega vlagatelja opredeliti – zlasti na geografski in sektorski ravni – gospodarske dejavnosti države, glede na katere je treba presojati dolgoročno gospodarsko racionalnost ravnanja države. Po mnenju Splošnega sodišča je ta analiza nujna, da se lahko na podlagi objektivnih in preverljivih elementov ugotovita obstoj zadosti ustaljene prakse med predhodno opredeljenimi referenčnimi zasebnimi vlagatelji ter obstoj razumne in dovolj utemeljene verjetnosti, da država članica iz zadevnega ravnanja prejema posredno materialno korist.

35. Družba SNCM meni, da te ugotovitve Splošnega sodišča presegajo analizo morebitne očitne napake pri presoji Komisije ter vzbujajo dvome o njeni gospodarski presoji dejstev, ki so ji bila predložena, in kakovosti dela neodvisnega strokovnjaka, ki ga je določila Komisija. Po navedbah družbe SNCM naj bi se z izpodbijano sodbo porušilo institucionalno ravnotežje v smislu, da se je Splošno sodišče postavilo v vlogo strokovnjaka za gospodarske in družbene odnose podjetja.

36. Sodišču predlagam, naj prvi del prvega pritožbenega razloga družbe SNCM zavrne iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

37. Vsekakor je treba opozoriti, da sodišče Unije s svojo gospodarsko presojjo ne more nadomestiti presoje Komisije.²² Kot je namreč Sodišče že razsodilo, je „nadzor, ki ga sodišča Unije izvajajo nad zapleteno gospodarsko presojjo Komisije, [...] omejen, in sicer nujno omejen na preverjanje spoštovanja postopkovnih pravil in obrazložitve, pravilnosti dejanskega stanja ter morebitnega obstoja očitnih napak v presoji in zlorabe pooblastil“.²³

38. Vendar Splošno sodišče v nasprotju s trditvami družbe SNCM s svojo presojjo ni nadomestilo presoje Komisije, temveč je v njenem razlogovanju in zlasti v načinu njene utemeljitve izpostavilo pomanjkljivosti, zaradi katerih je sporno, ali je Komisija pravilno uporabila člen 87 ES.

39. Prav tako se ne strinjam z očitkom, da Splošno sodišče ni upoštevalo dejstva, da je Komisija imenovala neodvisnega strokovnjaka in svojo odločitev oprla na njegove ugotovitve, in je tako vrglo senco dvoma na vsebino strokovnjakovega dela. Kot navaja družba Corsica Ferries, Splošno sodišče ni izpodbijalo strokovnjakovih ugotovitev, temveč je Komisiji znova očitalo samo, da ni zadosti utemeljila svojega razlogovanja oziroma da v podporo svoji ugotovitvi ni predložila dovolj objektivnih in preverljivih elementov, ki naj bi jih dobila s strokovnjakovim delom.

b) Drugi in četrti del prvega pritožbenega razloga družbe SNCM in drugi del prvega pritožbenega razloga Francoske republike

40. Francoska republika s prvim pritožbenim razlogom, natančneje s prvim delom tega pritožbenega razloga sprašuje, ali je treba upoštevati ugled države kot globalne gospodarske akterke v tržnem gospodarstvu, da se iz pojma državna pomoč izključi izplačilo dodatnih odpravnin. Ker se to vprašanje lahko postavlja samó, če zadevne odpravnine presegajo zneske, naložene z zakonskimi in pogodbenimi

22 — Glej sodbi z dne 22. novembra 2007 v zadevi Španija proti Lenzing (C-525/04 P, ZOdl., str. I-9947, točka 57) in z dne 2. septembra 2010 v zadevi Komisija proti Scott (C-290/07 P, ZOdl., str. I-7763, točka 66).

23 — Zgoraj navedena sodba Komisija proti Scott (točka 66). Glej tudi sodbo z dne 6. oktobra 2009 v združenih zadevah GlaxoSmithKline Services in drugi proti Komisiji in drugim (C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P in C-519/06 P, ZOdl., str. I-9291, točka 163).

obveznostmi, in če ni bilo mogoče dokazati, da ta vrsta izplačila v zadevnem gospodarstvu pomeni ustaljeno prakso, se mi zdi bolj logično najprej obravnavati drugi del prvega pritožbenega razloga Francoske republike, ki trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je od Komisije zahtevalo, naj dokaže, da je izplačevanje dodatnih odpravnin dovolj ustaljena ali celo stalna praksa med zasebnimi vlagatelji.

41. Družba SNCM Splošnemu sodišču podobno očita, da je za razlago in uporabo merila zasebnega vlagatelja v točkah 86 in 87 izpodbijane sodbe uvedlo „preizkus, ki v celoti temelji na praksi sodišča“ in s katerim naj bi se od Komisije zahtevalo, naj izvede sektorsko in geografsko analizo (naslov (i)), dokaže zadosti ustaljeno prakso (naslov (ii)) in v okviru previsokega dokaznega standarda dokaže obstoj verjetnosti posredne materialne koristi (naslov (iii)).

i) Zahteva po izvedbi geografske in sektorske analize

42. Splošno sodišče je v točki 86 izpodbijane sodbe presodilo, da „mora Komisija pri preizkusu zasebnega vlagatelja opredeliti – *zlasti na geografski in sektorski ravni* – gospodarske dejavnosti države, glede na katere je treba presojeti dolgoročno gospodarsko racionalnost ravnanja države“. ²⁴

43. Splošno sodišče torej Komisiji očita, da ni predložila podatkov, nujnih za presojo gospodarske racionalnosti izplačila dodatnih odpravnin.

44. Kot navaja družba Corsica Ferries, uporaba prislova „zlasti“ dokazuje, da je Splošno sodišče dopustilo možnost, da se upoštevajo tudi druge okoliščine, ne da bi uporabo preizkusa zasebnega vlagatelja omejilo na geografsko in sektorsko analizo.

45. Poleg tega iz sodne prakse nikakor ne izhaja, da se Splošno sodišče pri presoji dolgoročne gospodarske racionalnosti ravnanja države ne sme sklicevati na morebitno upoštevnost geografske ali sektorske analize. Še več, s tako analizo bi se lahko ugotovilo, da zadevne gospodarske dejavnosti države zajemajo zelo široko območje in številne panoge. Prav tako bi bila lahko koristna, če se plače in odpravnine precej razlikujejo glede na zadevne trge ali panoge.

46. Družba SNCM se sklicuje na sodbo v združenih zadevah Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji, v kateri je Sodišče razsodilo, da „je treba oceniti, ali bi bilo v podobnih okoliščinah zasebnega vlagatelja, primerljivega z organi, ki upravljajo javni sektor, mogoče prepričati, da prispeva enak znesek kapitala“ ²⁵.

47. Menim, da je namen te opredelitve prav v smislu velikosti določiti vrsto zasebnega vlagatelja, ki bi bil primerljiv z državo, analiza gospodarskih dejavnosti države „zlasti na geografski in sektorski ravni“, ki jo predlaga Splošno sodišče, pa bi lahko prispevala k njeni podrobni določitvi.

48. Drugi del prvega pritožbenega razloga družbe SNCM je treba prav tako zavrnil v delu, v katerem navaja kršitev člena 295 ES, ki določa, da „Pogodba v ničemer ne posega v lastninskopravno ureditev v državah članicah“. Družba SNCM meni, da se pri geografski in sektorski analizi, ki jo Splošno sodišče omenja v točki 86 izpodbijane sodbe, ne upošteva obstoj zelo razvejenih zasebnih holdingov, katerih dejavnosti niso omejene na en sektor ali zadevno geografsko območje. Ne razumem, kako bi lahko taka geografska in sektorska analiza gospodarskih dejavnosti države in dejstvo, da nekateri zasebni holdingi niso omejeni na en sektor ali geografsko območje, vplivala na varstvo lastninskopravne ureditve v državah članicah.

24 — Moj poudarek.

25 — Sodba z dne 8. maja 2003 (C-328/99 in C-399/00, Recueil, str. I-4035, točka 38).

ii) Dokaz o zadosti ustaljeni praksi

49. Splošno sodišče je v točkah 95 in 96 izpodbijane sodbe presodilo, da Komisija ni „predložila dovolj objektivnih in preverljivih elementov, ki bi dokazovali, da je izplačilo dodatnih odpravnin v podobnih okoliščinah ustaljena praksa med zasebnimi podjetji“, ampak „je [...] le potrdila, da je izplačilo dodatnih odpravnin [...] postalo običajna praksa med velikimi skupinami podjetij [...]“. Splošno sodišče ji očita, da v zvezi s to trditvijo ni predložila nikakršnega dokaza.

50. Družba SNCM meni, da Splošno sodišče s takim grajanjem razlogovanja Komisije uvaja novo zahtevo, ki presega to, kar je nujno za pravilno uporabo preizkusa zasebnega vlagatelja, in krši člen 345 PDEU. Francoska republika in družba SNCM menita, da so zahteve glede merila zasebnega vlagatelja izpolnjene že, če se dokaže, da je eno samo zasebno podjetje v podobnih okoliščinah izplačalo dodatne odpravnine.

51. S tako grajo izpodbijane sodbe se ne strinjam.

52. Opozoriti moram, da je treba izplačilo dodatnih odpravnin obravnavati v povezavi s preizkusom zasebnega vlagatelja, da se ugotovi, ali bi stroški likvidacije družbe SNCM presegli stroške prodaje po negativni ceni 158 milijonov EUR, povedano drugače, ali bi zasebni vlagatelj v enakem položaju kot država izvedel tako prodajo.

53. Ugotoviti je torej treba, ali bi stroški likvidacije vključevali zadevne dodatne odpravnine. Tako bi bilo, če bi bile odpravnine predvidene z zakonom ali kolektivnimi pogodbami. Ker dodatne odpravnine v obravnavani zadevi precej presegajo te zahteve, bi bil lahko edini razlog za to, da bi se na podlagi merila zasebnega vlagatelja morale upoštevati pri izračunu stroškov likvidacije, le dejstvo, da je taka praksa dovolj ustaljena.

54. Družba SNCM in Francoska republika menita, da možnost oziroma dejstvo, da bi se že en sam zasebni vlagatelj lahko odločil za izplačilo ali bi dejansko izplačal podobne dodatne odpravnine, zadostuje, da se te odpravnine vključijo v izračun stroškov likvidacije.

55. To se mi zdi precej nezadostno, zlasti če se ta edina možnost ali priložnost, ko bi se zasebni vlagatelj lahko ali bi se dejansko tako odločil, pokaže med več primeri zasebnih vlagateljev, ki tega niso storili, saj bi to dokazovalo, da izplačilo dodatnih odpravnin – razen v povsem izjemnih primerih – nikakor ni gospodarsko racionalno.

56. Kot je družba Corsica Ferries navedla na obravnavi, dokaz o obstoju ustaljene, običajne ali stalne prakse na trgu v teh okoliščinah ni nova ali nenavadna zahteva. V enem izmed sporočil v zvezi z državnimi pomočmi jo je omenila tudi Komisija, saj je navedla, da državna sredstva pomenijo pomoči, če „ne izhajajo iz vložka tveganega kapitala *glede na običajno prakso družb v tržnem gospodarstvu* [...]“²⁶. Terminološke razlike („običajna praksa“, „ustaljena praksa“²⁷, „zadosti ustaljena praksa“²⁸, „običajna praksa“²⁹ ali „stalna praksa“³⁰) po mojem mnenju ne dokazujejo, da se je v sodbi Splošnega sodišča pojavila nova dokazna zahteva.

26 — Sporočilo Komisije državam članicam o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe ES ter člena 5 Direktive Komisije 80/723/EGS za javna podjetja v proizvodnem sektorju (UL 1993, C 307, str. 3, točka 14).

27 — Točka 101 izpodbijane sodbe.

28 — Prav tam (točka 87).

29 — Prav tam (točka 96).

30 — Prav tam.

57. Poleg tega Komisija v uvodni izjavi 268 obrazložitve sporne odločbe trdi, da velike skupine podjetij „najpogosteje izvajajo socialne načrte [...], ki presegajo to, kar je določeno z zakonodajo in kolektivnimi pogodbami“. Beseda „najpogosteje“ bi se lahko nanašala samo na ustaljeno prakso, katere obstoj je seveda treba dokazati.

58. To pomeni, da – razen preverjanja upoštevanja postopkovnih pravil in pravil glede obrazložitve ter pravilnosti ugotovljenega dejanskega stanja, neobstoja očitne napake pri presoji in zlorabe pooblastil³¹ – opredelitev zadosti ustaljene prakse ni naloga sodišča Unije, temveč Komisije, ki si je poleg tega implicitno zadala nalogo, da bo – čeprav le z navedbo trditev – dokazala, da je šlo za ustaljeno prakso na trgu.³²

59. Splošno sodišče je ugotovilo, da je Komisija v opombi št. 135 sporne odločbe navedla samo en primer iz leta 1991, v katerem pa se ni postavljalo vprašanje izplačila odpravnin, ki bi bile primerljive z odpravninami iz obravnavane zadeve, in deset drugih primerov socialnih načrtov, ki so se – kot je Komisija priznala na obravnavi pred Splošnim sodiščem – nanašali na dejavnosti prestrukturiranja, in ne likvidacije, poleg tega so jih izvajali v sektorjih, ki nimajo nič skupnega s pomorskim prevozom.³³

60. Splošno sodišče je torej v okviru tega razsodilo, da Komisija, ki je le zatrdila – „pri čemer ni predložila nikakršnega dokaza“³⁴ – da je izplačevanje dodatnih odpravnin med zasebnimi vlagatelji ustaljena praksa, odločitve ni dovolj podkrepila.

61. V okviru tega lahko zavrnem tudi četrti del prvega pritožbenega razloga družbe SNCM, s katerim ta Splošnemu sodišču očita, da ni izpolnilo obveznosti obrazložitve, ker ni opredelilo pojmov „zadosti ustaljena praksa“ in „stalna praksa“.

62. Ne samo, da sta ta izraza dovolj jasna in se nanašata na presojo dejanskega stanja, Splošnemu sodišču ju niti ni bilo treba opredeliti, sploh ker ni potrebna dolga obrazložitve, da bi razumeli, da se en sam primer ali nekaj primerov – ki poleg tega niso prepričljivi – ne more šteti za „stalno“ ali „zadosti ustaljeno prakso“.

63. Menim torej, da je Splošno sodišče upravičeno razsodilo, da Komisija ni zadostno dokazala, da je izplačevanje dodatnih odpravnin med zasebnimi vlagatelji zadosti ustaljena praksa.

iii) Dokaz o ravnanju, katerega razlog je razumna verjetnost pridobitve posredne materialne koristi

64. Splošno sodišče je v točki 101 izpodbijane sodbe razsodilo, da Komisija ob neobstoju ustaljene prakse izplačevanja dodatnih odpravnin prav tako ni dokazala, da je bil razlog za zadevno izplačilo razumna verjetnost, da bo Francoska republika na njegovi podlagi imela posredno materialno korist, čeprav dolgoročno.

65. Družba SNCM se pritožuje, da je Splošno sodišče s tako razsodbo Komisiji naložilo preveliko dokazno breme, saj bi morala natančno določiti škodo, ki bi nastala z očrnitvijo ugleda države, čeprav naj bi taka določitev že po naravi temeljila na težko predvidljivih elementih.

31 — Glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Scott (točka 66).

32 — Glej točke 267, 268 in 272 sporne odločbe.

33 — Glej točko 97 izpodbijane sodbe.

34 — Prav tam (točka 96).

66. Tako razumevanje izpodbijane sodbe ni pravilno. Splošno sodišče je v točki 102 navedene sodbe razsodilo, da „Komisija [...] ni predložila dokazov, s katerimi bi pojasnila konkretnost nastale škode in zlasti, v razmerju do katerih zainteresiranih strani (uporabnikov, strank, dobaviteljev ali osebja) bi bil prizadet ugled družbe CGMF in francoske države. Poleg tega izpodbijana odločba ne vsebuje nobenega elementa, ki bi dokazoval, da je Komisija skušala kvantificirati nastalo škodo – škodo, ki jo je treba vseeno nujno primerjati z ocenjenimi stroški dodatnih odpravnin, ki jih upravičuje“.

67. Splošno sodišče je brez omenjanja „natančne določitve“ ugotovilo, da je „Komisija [...] v točkah 270 in 271 obrazložitve [sporne] odločbe le navedla, da bi socialne napetosti v podjetju, ki so se po njenem mnenju pokazale s socialnim konfliktom leta 2004, v primeru likvidacije družbe SNCM privedle do socialnih nemirov, ki bi lahko očrnili ugled matične družbe in njenega končnega delničarja“.³⁵

68. Poleg tega je Komisija na obravnavi pred Splošnim sodiščem priznala, da ni nikjer preučila upravičene verjetnosti nastanka socialnih stroškov (na primer stavk), ki bi upravičevala izplačilo dodatnih odpravnin.³⁶ Zdi se mi torej, da Splošno sodišče nikakor ni naložilo prevelikega dokaznega bremena, ampak je le ugotovilo, da obrazložitev odločitve Komisije v tej točki ni zadostna.

c) Prvi del prvega pritožbenega razloga Francoske republike

69. Kot sem navedel že v točki 40 teh sklepnih predlogov, Francoska republika s prvim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita, da je kršilo člen 87(1) ES, ker je menilo, da Komisija v okviru merila preudarnega zasebnega vlagatelja ne more upoštevati tveganja očrnitve ugleda države kot globalne gospodarske akterke v tržnem gospodarstvu.

70. Natančneje, Francoska republika s prvim delom tega pritožbenega razloga trdi, da je Splošno sodišče v točkah 90, 93 in 94 izpodbijane sodbe v resnici zanikalo možnost, da bi država članica upoštevala tveganje očrnitve svojega ugleda kot globalne gospodarske akterke, zdi pa se, da ji je to možnost priznalo v točki 85 sodbe.

71. Francoska republika meni, da je Komisija upravičeno upoštevala tako tveganje, da bi ugotovila, ali izplačilo dodatnih odpravnin ustreza dolgoročnim obetom donosnosti in ali bi bil tudi preudaren zasebni vlagatelj v podobnih okoliščinah prisiljen izplačati take odpravnine, da bi obvaroval svoj ugled.

72. Francoska republika meni še, da je izplačilo dodatnih odpravnin nujno za obvarovanje ugleda države. V podkrepitev trditve se sklicuje na tveganje solidarnostnih stavk, ki bi se razširile po celotnem javnem sektorju in bi lahko ohromile gospodarsko dejavnost podjetij v tem sektorju.

73. Francoska republika v okviru tega trdi, da bi množična pojavitev stavk povzročila hude gospodarske izgube za državo. Sklicuje se na nenadno prekinitev pogodbenih razmerij med stavkajočimi podjetji ter njihovimi dobavitelji in strankami ter težave s plačili in dobavo, zaradi katerih bi se morale nepoklicne stranke javnih podjetij preusmeriti h konkurenčnim zasebnim podjetjem.

74. Francoska republika torej meni, da preprečitev škodljivih gospodarskih posledic pomeni posredno materialno korist, ki jo je država želela pridobiti z izplačilom dodatnih odpravnin.

75. S to trditvijo se ne strinjam.

35 — Prav tam (točka 102).

36 — Prav tam (točka 105).

76. Najprej je treba opozoriti, da je Splošno sodišče v točki 83 sodbe priznalo, da „imajo države članice tako možnost izplačevanja dodatnih odpravnin v primeru likvidacije javnega podjetja, čeprav njihove obveznosti ne smejo *a priori* presežati zakonskega in pogodbenega minimuma“.

77. Splošno sodišče je v točki 84 izpodbijane sodbe kljub temu menilo, da je treba upoštevanje stroškov, ki presegajo stroge zakonske in pogodbene obveznosti, šteti za državno pomoč v smislu člena 87(1) ES, če ni nobene – niti dolgoročne – gospodarske racionalnosti, pri čemer je v točki 85 iste sodbe dodalo, da se za izognitev opredelitvi državne pomoči ni dovolj samo na kratko sklicevati na ugled države članice kot globalne gospodarske akterke.

78. Splošno sodišče je v točki 85 navedene sodbe razsodilo, da varstvo ugleda države članice kot globalne vlagateljice v tržnem gospodarstvu ne sme pomeniti – če ne gre za posebne okoliščine in brez posebno prepričljive obrazložitve – zadostne upravičitve za izkaz dolgoročne gospodarske racionalnosti prevzema dodatnih stroškov, kakršni so dodatne odpravnine.

79. Čeprav Splošno sodišče zahteva „posebne okoliščine in posebej prepričljivo obrazložitev“³⁷, torej v nasprotju s trditvami Francoske republike ni načelno izključilo upoštevanja ugleda države kot globalne vlagateljice v pravnem in dejanskem okviru obravnavane zadeve. Tako stališče Splošnega sodišča se mi zdi združljivo s sodno prakso Sodišča.

80. Najprej je treba navesti, da obstaja malo sodne prakse, ki bi se nanašala na ugled države kot gospodarske akterke. Prva sodba v zvezi s tem, ki jo v sporni odločbi omenja tudi Komisija³⁸, je sodba v zadevi Italija proti Komisiji, v kateri se je Sodišče strinjalo, da razlog za kritje izgub „ni nujno samo verjetnost neposredne materialne koristi, ampak lahko tako odločitev upravičujejo tudi drugi razlogi, na primer prizadevanje za ohranitev ugleda skupine ali preusmeritev dejavnosti“³⁹.

81. Vendar je Sodišče to ugotovitev navedlo v zvezi z zasebnim vlagateljem, ki želi „zagotoviti preživetje družbe, ki se je znašla v začasnih težavah“ ali „omogočiti prenehanje poslovanja [hčerinske družbe] pod najboljšimi pogoji“.⁴⁰

82. Sodišče je na podlagi te analize ugotovilo, da je „treba kapitalske vloške [...], kadar ni niti dolgoročnih obetov donosnosti, obravnavati kot [državno] pomoč“.⁴¹ Izgube v tej zadevi so bile po mnenju Sodišča dejansko „krite pod pogoji, ki bi bili za zasebnega vlagatelja, ki deluje v običajnih tržnih razmerah, nesprejemljivi, poleg tega noben zasebni vlagatelj – niti panožni holding – ne bi upošteval pomislekov, ki sta jih izrazili italijanska in španska vlada“⁴², in sicer razlogov socialnega miru ali regionalnih razlogov⁴³, kakršne v obravnavani zadevi navaja Francoska republika.

83. Drugič se je na ugled države v okviru merila zasebnega vlagatelja sklicevala španska vlada v sodbi v združenih zadevah Španija proti Komisiji.⁴⁴ Španska vlada je poskušala upravičiti kapitalski vložek v državno družbo Hytasa, ki jo je imela v lasti prek družbe Patrimonio del Estado, pri čemer je pojasnila, da „je skrb za ohranitev ugleda skupine upravičen razlog. Ugled družbe Patrimonio del Estado naj bi bil zelo očrnjen, če bi prenehala poslovati v regiji z visoko brezposelnostjo in težavnimi socialnimi razmerami. Katera koli zasebna družba, ki bi se znašla v enakem položaju kot družba Patrimonio del Estado, bi bila prav tako dojemljiva za sindikalne ali politične pritiske“.⁴⁵

37 — Glej točko 85 izpodbijane sodbe.

38 — Glej opombo št. 137 sporne odločbe.

39 — Sodba z dne 21. marca 1991 (C-303/88, Recueil, str. I-1433, točka 21).

40 — Prav tam.

41 — Prav tam (točka 22).

42 — Prav tam (točka 24).

43 — Prav tam (točka 18).

44 — Sodba z dne 14. septembra 1994 (od C-278/92 do C-280/92, Recueil, str. I-4103).

45 — Točka 24 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca F. G. Jacobsa v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Španija proti Komisiji.

84. Generalni pravobranilec F. G. Jacobs je v tej zadevi v odgovor na trditev španske vlade, da je ravnala kot zasebni vlagatelj, saj bi bila druga možnost – to je likvidacija družbe Hytasa – za državo dražja, opozoril, da „je treba razlikovati med obveznostmi, ki jih mora družba Patrimonio del Estado prevzeti kot lastnica delniškega kapitala družbe Hytasa, in obveznostmi, ki jih ima Španija kot izvajalka storitev socialnega varstva in nadomestil za brezposelnost“⁴⁶. Po mnenju generalnega pravobranilca „zadnjenavedene vrste obveznosti ni mogoče upoštevati pri uporabi merila zasebnega vlagatelja“⁴⁷.

85. Trditev, da je kapitalski vložek v družbo Hytasa upravičen zaradi zaščite ugleda družbe Patrimonio del Estado, je tako štel za popolnoma brezpredmetno. Na podlagi tega je ugotovil, da „ne razume, da bi državno holdinško družbo tako skrbela očrnitev njenega ugleda v javnosti zaradi stečaja enega izmed njenih podjetij, da bi bila izključno iz tega razloga pripravljena ponuditi ogromne vsote denarja zasebni družbi, da bi jo spodbudila k prevzemu navedenega podjetja“⁴⁸.

86. Sodišče je sprejelo enako ugotovitev kot generalni pravobranilec F. G. Jacobs, pri čemer je prav tako podvomilo o gospodarski racionalnosti takega ravnanja države.⁴⁹

87. Pojem ugled države se je v sodni praksi Sodišča znova pojavil v okviru predloga za odlog izvršitve odločbe Komisije v zvezi z državnimi pomočmi, ki jih je zvezna dežela Bavarska dodelila nemškemu podjetju, v katerem je imela 45-odstotni delež.⁵⁰ Zvezna dežela Bavarska mu je dodelila posojila, ki bi jih moralo vrniti samo, če bi v predhodnem letu doseglo dobiček.⁵¹ Nemška vlada je poskušala tako ravnanje upravičiti s tem, da bi „likvidacija podjetja dejansko povzročila dodatne stroške za zvezno deželo, da bi tudi precej očrnila njen ugled kot podjetnice in preprečila sinergijske učinke, ki naj bi izhajali iz preusmeritve celotne skupine“⁵².

88. Predlog Zvezne republike Nemčije za izdajo začasne odredbe je bil s sklepom predsednika Sodišča zavrnjen, pri čemer je bilo med drugim razsojeno, da „v okviru prve analize navedeni splošni preudarki, ki se nanašajo zlasti na ohranitev ugleda zvezne dežele ali na reorganizacijo njenih dejavnosti, ne zadoščajo kot dokaz, da je Komisija storila očitno napako“⁵³. Predhodno je bilo v zvezi z analizo merila zasebnega vlagatelja, ki jo je izvedla Komisija, navedeno, da „tožeče stranke in intervenientka niso navedle dovolj pomembnih konkretnih dokazov v podkrepitev trditve, da lahko zvezna dežela Bavarska upravičeno pričakuje, da bodo posojila vrnjena“⁵⁴.

89. Nemška vlada je med postopkom pred Splošnim sodiščem ponovila trditev, temelječo na ugledu države.⁵⁵ Menila je, da tožeče stranke niso dokazale, „[...] kaj naj bi tvorilo ugled zvezne dežele Bavarke kot zasebne podjetnice v [zadevnem industrijskem sektorju, v obravnavani zadevi v] jeklarskem sektorju, niti zakaj bi lahko stečaj [zadevnega podjetja] očrnil ta ugled“⁵⁶. Splošno sodišče je tako ugotovilo, da „ni verjetno, da je bila zvezna dežela Bavarska prisiljena izplačati veliko vsoto denarja zasebni družbi [...], da bi jo spodbudila k prevzemu [zadevnega podjetja], da bi tako preprečila, da bi njegov stečaj resno škodoval ugledu zvezne dežele“⁵⁷.

46 — Prav tam (točka 29).

47 — Prav tam.

48 — Prav tam (točka 30).

49 — Zgoraj navedena sodba Španija proti Komisiji (točki 25 in 26).

50 — Glej v tem smislu sklep predsednika Sodišča z dne 3. maja 1996 v zadevi Nemčija proti Komisiji (C-399/95 R, Recueil, str. I-2441).

51 — Prav tam (točka 14).

52 — Prav tam (točka 32).

53 — Prav tam (točka 70).

54 — Prav tam (točka 66).

55 — Glej sodbo z dne 21. januarja 1999 v združenih zadevah Neue Maxhütte Stahlwerke in Lech-Stahlwerke proti Komisiji (T-129/95, T-2/96 in T-97/96, Recueil, str. II-17, točka 122).

56 — Prav tam (točka 126).

57 — Prav tam (točka 127).

90. Pritožba, vložena zoper to sodbo Splošnega sodišča, je bila zavrnjena s sklepom Sodišča, ne da bi se to izreklo o upoštevnosti ugleda države.⁵⁸

91. Splošno sodišče glede na zgoraj navedeno ni napačno uporabilo prava, ko je ugotovilo, da „varstvo ugleda države članice kot globalne vlagateljice v tržnem gospodarstvu ne sme pomeniti – če ne gre za posebne okoliščine in brez posebno prepričljive obrazložitve – zadostne upravičitve za izkaz dolgoročne gospodarske racionalnosti prevzema dodatnih stroškov, kakršni so dodatne odpravnine“,⁵⁹ in da ta trditev glede ugleda države nikakor ne zadeva krovne družbe CGMF, ki v sektorju pomorskega prevoza nima nobenega drugega premoženja⁶⁰.

92. Ne da bi že načeloma izključil možnost dokaza, ki ga zahteva Splošno sodišče, moram opozoriti, da se mi zdi skoraj neverjetno, da bi bilo mogoče z dosedanjimi navedbami držav v zvezi z njihovim ugledom kot globalnih vlagateljic v tržnem gospodarstvu njihove odločitve na podlagi merila zasebnega vlagatelja kadar koli izvzeti iz opredelitve državne pomoči.

93. S tem merilom se zahtevajo vsaj – čeprav dolgoročni – obeti donosnosti ukrepov dokapitalizacije in vračila posojenih zneskov. Kot je Sodišče razsodilo v točki 26 zgoraj navedene sodbe Španija proti Komisiji, „si zasebni vlagatelj, ki sledi globalni ali sektorski strukturni politiki in ga vodijo obeti dolgoročne donosnosti, ne more razumno dovoliti, da po letih neprekinjenih izgub izvede kapitalski vložek, ki je, gospodarsko gledano, ne samo dražji od likvidacije sredstev, ampak je med drugim povezan s prodajo podjetja, kar odvzame vsako upanje na dobiček, tudi dolgoročno“. To pomeni, da „je treba kapitalске vloške javnega vlagatelja, kadar ne upoštevajo možnosti rentabilnosti, niti dolgoročne, obravnavati kot pomoč“.⁶¹

94. Skrbi, ki jih države članice izražajo glede svojega ugleda kot globalnih vlagateljic v tržnem gospodarstvu, so lahko z drugih vidikov še tako plemenite, a nimajo veliko skupnega s skrbmi zasebnega vlagatelja, naj gre za „politično škodo“ (poleg gospodarske in socialne škode) zaradi zaprtja podjetja⁶², „sindikalne ali politične pritiske“⁶³, obstoj podjetja v težavah „na območju, ki ga pesti socialna kriza“⁶⁴, ali v obravnavani zadevi za tveganje solidarnostnih stavk, ki bi se razširile po celotnem javnem sektorju⁶⁵. Ti preudarki ne vključujejo nikakršnih – niti dolgoročnih – obetov donosnosti v zvezi s podjetjem, ki je prejemnik državnega ukrepa.

95. Poleg tega se popolnoma strinjam s Splošnim sodiščem, ki je razsodilo, da „[bi se] polni učinek pravil [Unije] na področju državnih pomoči [...] močno zmanjšal, če bi dopustili, da [...] bi vsakršen delež države v podjetju s sklicevanjem na ugled zadevnega javnega organa in njegove druge deleže omogočal neomejene finančne vloške iz javnih sredstev, ne da bi se ti vloški šteli za državno pomoč“.⁶⁶

96. Sodišču torej predlagam, naj prvi del prvega pritožbenega razloga Francoske republike zavrne.

58 — Glej sklep z dne 25. januarja 2001 v zadevi Lech-Stahlwerke proti Komisiji (C-111/99 P, Recueil, str. I-727).

59 — Točka 85 izpodbijane sodbe.

60 — Prav tam (točka 91).

61 — Zgoraj navedena sodba Italija proti Komisiji (točka 22).

62 — Zgoraj navedena sodba Španija proti Komisiji (točka 24).

63 — Točka 24 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca F. G. Jacobsa v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Španija proti Komisiji.

64 — Zgoraj navedena sodba Neue Maxhütte Stahlwerke in Lech-Stahlwerke proti Komisiji (točka 122).

65 — Glej točke od 58 do 61 pritožbe Francoske republike.

66 — Zgoraj navedena sodba Neue Maxhütte Stahlwerke in Lech-Stahlwerke proti Komisiji (točka 125). Glej v tem smislu zadnji stavek točke 85 izpodbijane sodbe.

d) Tretji del prvega pritožbenega razloga družbe SNCM

97. Družba SNCM Splošnemu sodišču očita, da je izkrivilo sporno odločbo, ker je v točki 93 sodbe razsodilo, da Komisija ni pravno zadostno opredelila gospodarskih dejavnosti francoske države, glede katerih bi bilo treba presojati gospodarsko racionalnost prodaje po negativni ceni.

98. Ta trditev družbe SNCM ni presenetljiva, saj po njenem mnenju sklicevanje na ugled države, ki naj bi vključeval vse gospodarske dejavnosti države, zadošča za podkrepitev sporne odločbe.

99. V odgovor na prvi del prvega pritožbenega razloga sem navedel, da to ne drži. Splošno sodišče torej ne izkrivlja sporne odločbe, če ugotovi, da trditev in posplošitev brez dokazov ni mogoče šteti za zadostno obrazložitev.

B – *Drugi pritožbeni razlog: kapitalski vložek družbe CGMF v višini 8,75 milijona EUR*

1. Sporna odločba

100. Komisija je v točkah od 355 do 360 obrazložitve sporne odločbe ocenila, da je mogoče glede na znaten in hkraten vložek zasebnih kupcev v višini 26,25 milijona EUR takoj izključiti naravo pomoči v zvezi s kapitalskim vložkom družbe CGMF. V točkah od 361 do 365 sporne odločbe je še ugotovila, da pomeni 10-odstotna fiksna stopnja donosnosti ustrezno nadomestilo za vloženi kapital in da obstoj razvezne klavzule o prodaji⁶⁷ ne more ogroziti enakega obravnavanja. Na podlagi tega je torej sklepala, da kapitalski vložek družbe CGMF v znesku 8,75 milijona EUR ne pomeni pomoči v smislu člena 87(1) ES.

101. Komisija je v zvezi z 10-odstotno fiksno stopnjo donosnosti preučila vprašanje, ali bi bil fiksni donos deleža družbe CGMF sprejemljiv za hipotetičnega zasebnega vlagatelja. Nato je ugotovila, da fiksni donos pomeni ustrezno dolgoročno donosnost vložnega kapitala, saj je družbo CGMF razbremenila tveganja na ravni izvrševanja poslovnega načrta. Poleg tega je strokovnjak Komisije ugotovil, da je v smislu tveganja ta kapitalski vložek bolj podoben obveznici s fiksno stopnjo kot naložbi v delnice.

102. Komisija se je v zvezi z razvezno klavzulo, ki jo vsebuje pogodba o odprodaji družbe SNCM, strinjala, da obstoj te klavzule ne more ogroziti načela enakega obravnavanja vlagateljev. Po mnenju Komisije se namreč ta klavzula nanaša na celotno odprodajo družbe SNCM zasebnim kupcem, in ne na sočasno naložbo zasebnih kupcev in države v privatizirano družbo SNCM.

2. Izpodbijana sodba

103. Splošno sodišče je najprej navedlo, da je Komisija v odgovor na eno izmed njegovih vprašanj priznala, da sočasnost javnih in zasebnih naložb, čeprav ob znatnih zasebnih naložbah, ne more sama po sebi zadostovati za ugotovitev neobstoja pomoči v smislu Pogodbe, ne da bi se upoštevali preostali upoštevni dejanski in pravni elementi.

67 — Oddelek III.5 memoranduma o soglasju z dne 16. maja 2006 se nanaša na razvezno klavzulo o prodaji, ki jo lahko kupci uveljavljajo sočasno z nastopom enega od naslednjih dogodkov: (i) nedodelitev pogodbe o prenosu pooblastil javne službe za pomorske povezave s Korziko za obdobje z začetkom 1. januarja 2007 ali (ii) vročitev francoski vladi odločbe Komisije, s katero je celota ali del zneskov, ki jih je Francija dodelila družbi SNCM, razglašena za državno pomoč, ki je v nasprotju s pravom Unije.

104. Preučilo je še, ali je Komisija pri presoji primerljivosti naložbenih pogojev sočasnih kapitalskih vložkov upoštevala vse upoštevne elemente, zlasti vprašanje donosa in vpliva razvezne klavzule. Ugotovilo je, da ni.⁶⁸

105. Splošno sodišče je v točki 124 izpodbijane sodbe menilo, da se Komisija pri preučitvi enakega obravnavanja ne bi smela ogniti izdelavi poglobljene analize vpliva razlik v donosnosti deležev družbe CGMF in deležev zasebnih kupcev.

106. V zvezi z razvezno klavzulo je v točki 130 izpodbijane sodbe ugotovilo, da ta lahko najmanj odpravi vse tveganje za zasebne kupce v primeru pojava enega od sprožilnih vzrokov in da ima navedena klavzula zato resnično finančno vrednost. Lahko torej spremeni profile tveganja kapitalskih vložkov zasebnih kupcev in družbe CGMF in s tem omaja primerljivost naložbenih pogojev. V teh okoliščinah se Komisija po njegovem mnenju ne bi smela ogniti niti izvedbi poglobljene analize gospodarskega učinka razvezne klavzule o prodaji.

3. Analiza

107. Družba SNCM meni, da je Splošno sodišče izkrivilo sporno odločbo, ker je presodilo, da Komisija ni upoštevala vseh upoštevni elementov. Po navedbah družbe SNCM je Komisija menila, da 10-odstotni fiksni donos kapitalске naložbe države v družbo SNCM za zasebnega vlagatelja pomeni ustrezno dolgoročno donosnost vložnega kapitala. Družba SNCM meni, da je za to vrsto naložbe torej zagotovljen posebej visok fiksni donos, kar dokazuje, da bi bila 10-odstotna stopnja donosa sprejemljiva za hipotetičnega zasebnega vlagatelja. V primeru uveljavitve razvezne klavzule, s katero bi se pogodba o prodaji razveljavila za nazaj, bi bila naložba države izničena, torej bi bil njen donos ničen, kar po mnenju družbe SNCM dokazuje, da bi bil vpliv razvezne klavzule nevtralen, zato ni zahteval poglobljene analize Komisije.

108. Družba SNCM in Francoska republika v zvezi z obstojem razvezne klavzule menita, da so zasebni kupci z nakupom družbe SNCM pridobili zagotovilo, da bodo lahko ob nastanku enega izmed dogodkov, ki omogočajo uveljavitev navedene razvezne klavzule, svoj kapitalski vložek dobili nazaj. Po njunem mnenju razvezna klavzula ne ogroža ravnotežja naložbenih pogojev za poznejše kapitalске vložke zasebnih kupcev in francoske države.

109. Po mojem mnenju Splošno sodišče v točki 131 izpodbijane sodbe ni moglo ugotoviti, da Komisija pri presoji primerljivosti naložbenih pogojev sočasnih kapitalskih vložkov, zasebnih in javnih, ni upoštevala vseh upoštevni elementov, zlasti donosov, še toliko manj pa je lahko to opustitev opredelilo kot napačno presajo.

110. Vendar njegov sklep, da sprejme očitek, s katerim se izpodbija utemeljenost mnenja Komisije, da je bilo spoštovano načelo enakega obravnavanja med zasebnimi kupci in družbo CGMF, ostaja utemeljen z drugimi pravnimi razlogi.⁶⁹

111. Čeprav je Komisija v odločbi izpostavila vprašanji fiksnega donosa in vpliva razvezne klavzule o prodaji, ju namreč glede na obrazložitev njenih ugotovitev v zvezi z obema točkama ni mogoče šteti za zadosti obrazloženi.

68 — Točke od 120 do 131 izpodbijane sodbe.

69 — Glej sodbe z dne 9. junija 1992 v zadevi Lestelle proti Komisiji (C-30/91 P, Recueil, str. I-3755, točka 28); z dne 15. decembra 1994 v zadevi Finsider proti Komisiji (C-320/92 P, Recueil, str. I-5697, točka 37); z dne 12. novembra 1996 v zadevi Ojha proti Komisiji (C-294/95 P, Recueil, str. I-5863, točka 52) in z dne 13. julija 2000 v zadevi Salzgitter proti Komisiji (C-210/98 P, Recueil, str. I-5843, točka 58).

112. Komisija je glede vprašanja donosnosti v točkah od 361 do 363 sporne odločbe ugotovila, da je fiksna stopnja donosa taka, da bi zasebni vlagatelj pod takimi pogoji privolil v sodelovanje pri kapitalskem vložku v družbo SNCM. Po mnenju Komisije s tem, da lahko razvezno klavzulo uveljavljajo samo zasebni kupci, ni kršeno načelo enakega obravnavanja med javnim vlagateljem in zasebnimi vlagatelji.

113. To ugotovitev je bilo mogoče ovreči zaradi pomanjkanja zadostne obrazložitve Splošnega sodišča, ki je navedlo, da nasprotno kot v primeru francoske države kapitalski vložek zasebnih kupcev ni bil določen z memorandumom o soglasju in da „fiksna stopnja donosnosti [francoske države] ni zagotovljena, ker se bo v primeru uveljavitve razvezne klavzule o prodaji [...] fiksni donos prenehal izplačevati“⁷⁰. Splošno sodišče je opozorilo tudi na obstoj nesorazmerja med kapitalskim vložkom zasebnih kupcev, katerega povračilo po njegovem mnenju sestavljajo „velike zaveze – v različnih oblikah – francoske države“⁷¹.

114. Splošno sodišče v zvezi z vprašanjem razvezne klavzule navaja pomanjkanje obrazložitve sporne odločbe, saj „je le navedeno, da navedena klavzula ne more omajati enakega obravnavanja sočasnih vlagateljev, vendar ne vsebuje nikakršne ekonomske analize“⁷². Razlogovanje Komisije je strnjeno v štiri vrstice točke 364 obrazložitve sporne odločbe, v kateri Komisija le ugotavlja, da se zadevna klavzula „namreč nanaša na celotno odprodajo družbe SNCM zasebnim kupcem, in ne na sočasno nalozbo (35 milijonov EUR) zasebnih kupcev (26,25 milijona EUR) in države (8,75 milijona EUR) v privatizirano SNCM“.

115. Ugotavljam torej, da je Splošno sodišče zadevni očitki upravičeno sprejelo zaradi pomanjkanja obrazložitve, saj Komisija ni ali ni dovolj podkrepila svoje odločitve o enakem obravnavanju javnih in zasebnih vlagateljev v družbo SNCM.

C – Tretji pritožbeni razlog: predplačilo družbe CGMF na tekoči račun v višini 38,5 milijona EUR v korist odpuščene osebe družbe SNCM

1. Sporna odločba

116. Komisija je v točkah od 366 do 379 obrazložitve sporne odločbe ugotovila, da bodo ukrepi pomoči za osebe, ki presegajo odškodnine, določene s socialno zakonodajo in veljavnimi kolektivnimi pogodbami, v višini 38,5 milijona EUR, položeni na depozitni račun, izvedeni v primeru, če se bodo zasebni kupci odločili za nov načrt zmanjšanja števila zaposlenih, in da se ti ukrepi ne ujemajo z zmanjšanjem števila zaposlenih, določenega v načrtu iz leta 2002.

117. Po navedbah Komisije se te pomoči lahko izplačajo le posameznikom, katerih pogodba o zaposlitvi z družbo SNCM bi bila predhodno prekinjena. Ti ukrepi naj torej ne bi pomenili stroškov, ki izhajajo iz običajne uporabe socialne zakonodaje, ki velja v okviru odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Komisija je sklenila, da torej te pomoči osebam, ki jih je država odobrila pri izvrševanju svoje funkcije javne oblasti, in ne funkcije podjetja, izhajajo iz socialne politike držav članic in na podlagi tega dejstva niso pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

70 — Točka 124 izpodbijane sodbe.

71 — Prav tam (točka 125).

72 — Prav tam (točka 127).

2. Izpodbijana sodba

118. Splošno sodišče je v točkah od 142 do 147 izpodbijane sodbe menilo, da je bila v sporni odločbi storjena očitna napaka pri presoji, ker Komisija ni pravilno določila narave in učinkov obstoja depozitnega računa.

119. Prvič, Splošno sodišče je menilo, da to, da zadevni ukrep ne izhaja iz strogih zakonskih in pogodbenih obveznosti, samo po sebi ne more izključiti narave državne pomoči tega ukrepa. Drugič, menilo je, da lahko obstoj depozitnega računa ustvari spodbudo za zaposlene družbe SNCM, da zapustijo podjetje, ne da bi se pogajali o svojem odhodu, še zlasti glede morebitne podelitve dodatnih odpravnin, kar bi po mnenju Splošnega sodišča ustvarilo posredno gospodarsko prednost za družbo SNCM.

3. Analiza

120. Družba SNCM Splošnemu sodišču očita, da je izkrivilo sporno odločbo, ker je menilo, da je Komisija trdila, da to, da zadevni ukrep ne izhaja iz strogih zakonskih in pogodbenih obveznosti, že samo po sebi lahko izključi naravo državne pomoči. Meni tudi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, saj je poseglo v polje proste presoje, ki ga ima Komisija pri zapletenih gospodarskih presojah. Družba SNCM in Francoska republika nazadnje Splošnemu sodišču očitata, da ni obrazložilo sodbe, saj je zadevni ukrep opredelilo kot državno pomoč, ne da bi podredno preverilo, ali ta ukrep izpolnjuje preizkus preudarnega zasebnega vlagatelja ali ne, kot je Komisija trdila v točki 378 obrazložitve sporne odločbe.

121. Sodišču predlagam, naj tretji pritožbeni razlog zavrne iz naslednjih razlogov.

a) Prvi del tretjega pritožbenega razloga družbe SNCM

122. V zvezi s trditvijo družbe SNCM o domnevnem izkrivljanju odločbe Komisije menim, da je Splošno sodišče v točki 143 izpodbijane sodbe pravilno razumelo stališče Komisije, da je treba za izključitev narave državne pomoči zadevnega ukrepa preveriti, „da ukrep družbe SNCM ne razbremenjuje stroškov, ki so del njenega tekočega upravljanja, to je v obravnavanem primeru stroškov, ki izhajajo iz običajne uporabe socialne zakonodaje, ki velja za sektor v okviru odpovedi pogodbe o zaposlitvi“⁷³.

123. Namen razlogovanja Komisije, navedenega v točkah od 371 do 377 obrazložitve sporne odločbe, je dokazati, da sporni ukrep izhaja iz obveznosti, ki presegajo odpravnine, določene s socialno zakonodajo in veljavnimi kolektivnimi pogodbami. Tako je zlasti ob upoštevanju točke 377 obrazložitve sporne odločbe Komisije jasno, da bi bila lahko po njenem mnenju narava državne pomoči izključena, ker zadevni ukrep ne izhaja iz strogih zakonskih in pogodbenih obveznosti.

124. Menim torej, da Splošno sodišče nikakor ni izkrivilo odločbe Komisije, kot izhaja iz tretjega pritožbenega razloga.

b) Drugi del tretjega pritožbenega razloga družbe SNCM

125. Družba SNCM trdi, da je Splošno sodišče v točki 144 izpodbijane sodbe napačno uporabilo pravo, ker je poseglo v polje proste presoje, ki ga ima Komisija pri zapleteni gospodarski presoji.

73 — Točka 371 obrazložitve sporne odločbe.

126. Splošno sodišče je v navedeni točki ugotovilo, „da obstoj depozitnega računa lahko ustvari spodbudo za zaposlene, da zapustijo podjetje, ali vsaj da ga zapustijo, ne da bi se pogajali o svojem odhodu, še zlasti glede morebitne podelitve dodatnih odpravnin [...], kar bi ustvarilo posredno gospodarsko prednost za družbo SNCM“.

127. Jasno je, da sta vprašanji, ali bi lahko depozitni račun zaposlene v družbi SNCM spodbudil k odhodu iz podjetja in ali ustvarja posredno gospodarsko korist za to družbo, vprašanji ugotavljanja dejanskega stanja, za katero Sodišče ni pristojno v okviru pritožbe.

128. Drugi del tretjega pritožbenega razloga družbe SNCM je zato nedopusten in ga je treba zavreči.

c) Tretji del tretjega pritožbenega razloga družbe SNCM in tretji pritožbeni razlog Francoske republike

129. Splošno sodišče po mnenju družbe SNCM in Francoske republike svoje odločitve ni obrazložilo, saj je zadevni ukrep opredelilo kot državno pomoč, ne da bi podredno preverilo, ali ta ukrep izpolnjuje preizkus preudarnega zasebnega vlagatelja ali ne.

130. Bistvo te trditve je, da tudi če bi se zaradi obstoja depozitnega računa zmanjšali stroški družbe SNCM, bi bil lahko ta ukrep izvzet na podlagi merila zasebnega vlagatelja.

131. Družba SNCM in Francoska republika (tako kot Komisija v točki 378 obrazložitve sporne odločbe) menita, da bi bila skupna prodajna cena 196,50 milijona EUR, če bi vrednost depozitnega računa, to je 38,5 milijona EUR, prišteli k negativni prodajni ceni, to je 158 milijonov EUR, še vedno nižja od stroškov likvidacije. To naj bi dokazovalo, da bi tudi zasebni vlagatelj sprejel tak ukrep, ki naj torej ne bi pomenil državne pomoči.

132. Iz točke 70 obrazložitve odločbe in opombe št. 66 jasno izhaja, da je bil depozitni račun odprt za izplačilo dodatnih odpravnin. O uporabi merila zasebnega vlagatelja pri tej vrsti odpravnin sem se izrekel že med preučitvijo prvega pritožbenega razloga.

133. Iz razlogov, navedenih v točkah od 51 do 63 in od 79 do 96 teh sklepnih predlogov, menim, da Komisija ni zadostno obrazložila stališča, da bi zasebni vlagatelj izplačal podobne dodatne odpravnine v primerljivih okoliščinah, kaj šele, da bi sredstva na depozitnem računu prištel k prodajni ceni.

134. Družba SNCM še navaja, da Splošno sodišče nikakor ni podkrepilo ali obrazložilo svoje ugotovitve o depozitnem računu, ki je povzeta v točki 144 izpodbijane sodbe. Po mojem mnenju so razlogi, iz katerih je Splošno sodišče menilo, da ima družba SNCM posredno gospodarsko korist od depozitnega računa, jasno razvidni iz njegovega razlogovanja.

135. Kot navaja družba Corsica Ferries, je Splošno sodišče v točki 137 izpodbijane sodbe zavzelo enako stališče kot Komisija, in sicer da „pojem pomoči ne zahteva nujno, da je zakonska obveznost prevzeta, temveč predvsem to, da so stroški, ki običajno bremenijo proračun podjetja, zmanjšani“. To naj bi za družbo SNCM veljalo v primeru novega zmanjšanja števila zaposlenih.

136. To je še jasneje razvidno iz točk 374 in 375 obrazložitve sporne odločbe, v katerih se je Komisija strinjala, da je država z odprtjem depozitnega računa krila stroške dodatnih odpravnin za zaposlene, ki bi bili po prodaji družbe SNCM zasebnim kupcem odpuščeni.

137. Menim torej, da je Splošno sodišče zadostno obrazložilo svojo odločitev v zvezi s tem, in ugotavljam, da je treba tretji del tretjega pritožbenega razloga družbe SNCM in tretji pritožbeni razlog Francoske republike zavrniti.

D – Četrty pritožbeni razlog: preostanek za prestrukturiranje v višini 15,81 milijona EUR

1. Sporna odločba

138. Komisija je v točki 434 obrazložitve sporne odločbe odločila, da je državna pomoč v obliki kapitalskega vložka 15,81 milijona EUR⁷⁴ združljiva na podlagi člena 87(3)(c) ES.

2. Izpodbijana sodba

139. Splošno sodišče je v točki 149 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je analiza tega preostanka za prestrukturiranje s strani Komisije temeljila na predpostavki, da načrt za leto 2006 ni vseboval elementov državne pomoči. V točkah 152 in 153 navedene sodbe je ugotovilo, da je Komisija napačno uporabila pravo in storila očitne napake pri presoji, kar lahko omaja to predpostavko, zato analiza Komisije v zvezi s preostankom za prestrukturiranje ni ustrezno podprta.

3. Analiza

140. Družba SNCM in Francoska republika se strinjata, da je uspeh njunega četrtega pritožbenega razloga odvisen od odločitve Sodišča, da sprejme druge razloge, navedene v obravnavanih pritožbah, ali ne.

141. Na podlagi predhodne analize in predloga Sodišču, naj zavrne prve tri pritožbene razloge družbe SNCM in Francoske republike, menim, da je Splošno sodišče pravilno ugodilo tožbi družbe Corsica Ferries za razglasitev ničnosti sporne odločbe.

142. Sodišču torej predlagam, naj zavrne četrty pritožbeni razlog družbe SNCM in Francoske republike.

V – Predlog

143. Glede na zgornje ugotovitve Sodišču predlagam, naj:

- pritožbi zavrne;
- družbi Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA in Francoski republiki naloži plačilo svojih stroškov in v enakih delih plačilo stroškov, ki jih je priglasila družba Corsica Ferries France SAS.

⁷⁴ — Glej opombo 6 teh sklepnih predlogov.